

АНТРОПОЛОГІЧНІ ШУКАННЯ

УДК 1(091); 159.923.2

Д. Ю. СНІТЬКО^{1*}^{1*} Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна (м. Дніпропетровськ)**БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИЧНОСТІ СУБ'ЄКТА**

Мета. Аналіз сутності постмодерністського розуміння суб'єкта; виявлення зв'язку ідентичності суб'єкта із феноменом людської бездіяльності; акцентування екзистенційних аспектів взаємозв'язку ідентичності суб'єкта і його бездіяльності; дослідження альтернативи класичним (жорстким) та постмодерним (плюралістичним) концепціям ідентичності суб'єкта. **Методологія.** В основу наукового дослідження покладені контент-аналіз літератури та системний аналіз. Серед сучасних вітчизняних дослідників проблеми суб'єктивності можна відзначити роботи тих авторів, що досліджують соціокультурні аспекти проблеми ідентичності суб'єкта, ставлячи в центр уваги екзистенційні аспекти проблеми ідентичності суб'єкта. **Наукова новизна.** Досліджено зв'язок феномену бездіяльності із ідентичністю суб'єкта. **Висновки.** Показано, що уявлення про суб'єкта і його ідентичність сьогодні є вкрай розмитим і невизначеним. Зокрема, можна простежити певну суперечність між тлумаченням суб'єкта в якості суми ідентичностей та ствердженням самості суб'єкта як первинної щодо будь-яких ідентичностей. В контексті такої суперечності автор демонструє зв'язок ідентичності суб'єкта із його бездіяльністю. Остання розуміється в екзистенційному смислі як відчуження суб'єкта від власної самості та його самоідентифікація із ситуативними суспільними ролями, що призводить до викривлення дії в її істинному смислі як вчинку, спрямованого на своє власне буття. В якості вагомого чинника згаданої бездіяльності постає саме ідентичність суб'єкта, що виступає перешкодою для дії в комунікативній, ментальній та практичній сферах. Саме тому, в якості альтернативи як жорстким, так і плинним ідентичностям, постає така форма ідентичності суб'єкта, що базується не на різноманітних ідентифікаціях суб'єкта із зовнішніми об'єктами, а ґрунтується на самості суб'єкта, витлумаченій як «присутність в світі».

Ключові слова: суб'єкт; ідентичність; діяльність; бездіяльність; самовідчуження; екзистенція; самість.

Актуальність

В побуті прийнято вважати, що діяльність людини цілком зумовлюється її свідомим Я, її суб'єктивністю, проте постмодерністська критика суб'єкта ставить під сумнів очевидність наведеної тези. Водночас, постмодерністський дискурс приділяє значну увагу суб'єкту саме як дієвцю, розглядаючи його в контексті проблеми ідентичності. Проте, залишається малодослідженим зв'язок ідентичності суб'єкта та його бездіяльності, у зв'язку із чим пропонується дослідити взаємозв'язок згаданих феноменів, оскільки сам феномен бездіяльності людини в його різних формах несе значні деструктивні впливи на сучасні суспільство та особистість.

Мета дослідження

Мета дослідження полягає у виконанні наступних завдань: аналіз сутності постмодерністського розуміння суб'єкта; виявлення зв'язку ідентичності суб'єкта із феноменом людської бездіяльності; акцентування екзистен-

ційних аспектів взаємозв'язку ідентичності суб'єкта і його бездіяльності; дослідження альтернатив плюралістичним та жорстким концепціям ідентичності суб'єкта.

Методологія

Серед сучасних вітчизняних дослідників проблеми суб'єктивності можна відзначити роботи таких авторів як В. Вершина, В. Лях, В. Палагута, В. Хміль, що досліджують соціокультурні аспекти проблеми ідентичності суб'єкта; Н. Тарасова та Ю. Божко, що в центр уваги ставлять екзистенційні аспекти проблеми ідентичності суб'єкта. Серед закордонних авторів можна назвати як російських (І. Антонова, Л. Гудков, П. Гуревич, Л. Іонін, В. Малахов, В. Тішков та ін.) так і західних дослідників (Е. Балібар, Д. Батлер, Ф. Коркюф, Е. Лаклау, Ш. Муфф, Н. Меркло та ін.), в роботах яких аналізуються проблеми ідентичності суб'єкта. Однак, всі зазначені автори в своїх дослідженнях практично не розглядають про-

АНТРОПОЛОГІЧНІ ШУКАННЯ

блему ідентичності суб'єкта в зв'язку із феноменом бездіяльності, а в деяких досліджується лише зв'язок проблеми суб'єкта із його діяльністю.

Передусім слід зазначити, що проблема суб'єкта залишається актуальною, адже постмодерністська теза про «смерть суб'єкта» зовсім не означає остаточного заперечення людської суб'єктивності і, тим більше, не знімає питання про людину. Скоріше, в постмодерністській філософії йдеться про перегляд класичного уявлення щодо цілком розумного, самоочевидного та автономного суб'єкта. Зокрема, М. Фуко зізнавався, що його метою було зовсім не видалення суб'єкта із філософського дискурсу, а лише аналіз та перегляд його статусу [9, с. 307]. Отже, відбувається не елімінація суб'єкта, а смислове розрізнення між самим суб'єктом і тими позиціями, що він здатен займати, входячи в суспільний дискурс. Тобто, філософія постмодернізму стверджує відмінність між розумінням суб'єкта як самого по собі та суб'єкта як суми його ситуативних ідентичностей.

На даному моменті особливу увагу зосередив Жак Лакан, вдавшись до осмислення людської суб'єктивності та її передумов, в результаті чого було піддано критиці центральний та апріорний статус самого мислячого Я, що розумілося французьким мислителем лише як міраж та сума ідентифікацій [4, с. 297]. Більшість переконань та світоглядних орієнтацій людини, того, із чим людина ототожнює власну суб'єктивність, витворені в процесі «культурного вироблення» суб'єкта. Суб'єкт, відтак, не є тотожним розуму, а, відповідно, не міститься в свідомій інтенції індивіда діяти відповідно до якихось обраних ним стратегій та ідентичностей. Іншими словами, Ж. Лакан констатував певну суперечність між сумою ідентифікацій суб'єкта і тим, чим він є насправді.

Окрім того, Ж. Лакан звертав особливу увагу на момент відчуження в стосунках між самістю суб'єкта і його ідентичностями, що призводить до бездіяльності і пасивності суб'єкта [4, с. 332–333]. Прагнення суб'єкта ідентифікувати себе із чимось зовнішнім у світі постає як відчуження власної самості, забуття самого себе, що веде до пригніченості та пасивності (часто неусвідомлюваних), а відтак – і до зменшення здатності діяти, до бездіяльності. Під

бездіяльністю в даному випадку розуміємо пригнічення самості суб'єкта, відсутність намагає суб'єкта розкрити цю самість, реалізувати її в дії, що перетворюється на різні форми деструктивності та споживацтва.

Сучасний норвезький філософ Ларс Свендсен, аналізуючи символічну цінність матеріального споживання, звертає увагу на зростаючу потребу споживачів ідентифікувати себе із речами-товарами. Виявляється, що споживання матеріальних речей в сучасному суспільстві виступає чинником формування ідентичності суб'єкта, адже люди купують товари не стільки для того, щоб відповідати певним стандартам чи стереотипам, а, скоріше, щоб формувати індивідуальність [6, с. 175]. Саме в формуванні власної ідентичності споживач вбачає самотворчість, хоча, насправді, виявляється пасивним в цьому процесі, адже в спосіб простої покупки речі, що не вимагає власних екзистенційних зусиль, разом з тим прагне придбати певні якості для самого себе, створивши себе як суб'єкта. Безглуздість подібної дії здається очевидною, проте вона постійно відтворюється в сучасному суспільстві і призводить лише до зростаючого самовідчуження людини. Особливість сучасного споживання полягає також в тому, що, перш за все, споживаються символи та уявлення. Останнє показує первинний характер потреби в ідентифікації навіть порівняно із необхідністю споживання заради існування.

Найвиразніше продемонструвати співвідношення діяльності та бездіяльності суб'єкта в згаданому вище смислі можна на прикладі автентичного та неавтентичного способів існування людини у М. Гайдеггера. Саме автентичний спосіб існування присутності відповідає її самості, тоді як неавтентичний спосіб характеризується самоідентифікацією суб'єкта із «людьми» та виконуваними суспільними ролями. Проте, самість людини, за Гайдеггером, міститься не в наборі ідентичностей, а саме в дії, що відбувається як творчий акт мислення і вчинку [14, с. 228]. Дія постає як дещо первинне щодо будь-яких ідентичностей і, в даному випадку, можемо говорити про діяльність і бездіяльність в екзистенційному смислі в контексті співвіднесеності людського існування щодо її самості.

Отже, суб'єктивність, що становить собою суму ідентифікацій Я, може бути одним із чин-

АНТРОПОЛОГІЧНІ ШУКАННЯ

ників екзистенційної бездіяльності людини. Ще З. Фрейд звернув увагу на консервативну і навіть регресивну природу людського Я, що, як правило, протистоїть всьому іншому, новому та невизначеному, із чим воно не здатне себе ідентифікувати. Дана тенденція простежується, зокрема, в страхові збідніти [9, с. 167], що пов'язаний із острахом втратити щось і ототожнюється із жадібністю і консервативністю, а в нашому контексті – це страх втрати власної ідентичності. В якості сталої, консервативної структури, що тримається за власні ідентичності, Я виявляється перешкодою для вільної і творчої активності, оскільки протистоїть як мінливому світу так і динамічним силам самої людини.

В даному випадку, динамічні сили, що вкорінені в самій екзистенції, поступаються відчуженому існуванню в Я, що представляє собою суму ідентифікацій. Подібна діалектика між самісною активністю людини та реактивним впливом штучних ідентичностей простежувалась представниками психоаналізу на прикладі протистояння Я і лібідо (З. Фрейд, Ж. Лакан), опозиції дійсного та ідеального Я (К. Хорні), нарцисичної самозакоханості Я (Е. Фром); названа діалектика мала місце і в екзистенційній філософії М. Гайдеггера.

Зокрема, Мартін Гайдеггер, аналізуючи невластний спосіб буття людини, звертався до феномену самовідчуження, що в його філософії представляється через концепт «забуття» (*Vergessen*). Останнє розглядалось М. Гайдеггером не тільки як забуття буття (прихованість буття від людини), але й як самовідчуження людини, оскільки «забывающий не просто забывает забываемое, но заодно и себя самого как того, от которого забытое ускользает» [11, с. 158]. Важливо звернути увагу і на те, що забуття прямо стосується сфери діяння людини, оскільки і людина, і речі, що вона споглядає, відтоді не перебувають в світлі істини, а тому людина і не діє згідно із істиною.

Отже, існує сутнісний зв'язок між самовідчуженням суб'єкта та його екзистенційною дією як вчинком, що в результаті відчуження спотворюється і відносно самості суб'єкта постає як бездіяльність, оскільки відтепер дія не здатна презентувати самість. Бездіяльність людини постає, таким чином, як ухилення від діяння, що спрямоване на розкриття та реалізацію самості суб'єкта через дію і вчинок. В да-

ному контексті можна зауважити рішучий спротив людини будь-яким зовнішнім (та навіть внутрішнім) силам, що мають на меті змінити спосіб її життя та напрям думок, цінності та переконання, які розглядаються індивідом як його власна сутність, його Я. На даний феномен звертали увагу представники психоаналізу, згадуючи про опір пацієнта під час психоаналізу. Загроза переконанням індивіда розцінюється ним як загроза для самого його існування, адже знищення чи зміна переконань, ніби, означатиме і знищення індивіда як суб'єкта.

Феномен бездіяльності в зазначеному вище смислі можна справді спостерігати навіть у сфері комунікативної дії на прикладі неприйняття аргументації чи взагалі уникнення комунікації. Ставлення Іншого до аргументів, які наводяться під час дискурсу, залежить від того, із чим ідентифікує себе суб'єкт і наскільки він здатен корегувати й змінювати власну ідентичність. Ю. Габермас говорить про це в контексті «прийняття-неприйняття» суб'єктом аргументів Іншого [10, с. 203]. Неприйняття аргументації під час дискурсу та ухилення від комунікації своєю причиною мають суб'єктивні уявлення і цінності; індивід відхиляє ті аргументи й ідеї, що суперечать його цінностям і загрожують його ідентичності. Прийняття ж аргументів співрозмовника означає певне слідування невідомим шляхом, вихід за межі усталених уявлень і постає трансценденцією за межі власного Я. Тобто, діяльність суб'єкта в контексті комунікації пов'язана не тільки із діяльністю свідомого суб'єкта (Я), а також і з певним подоланням цього Я та трансценденцією до Іншого за межі власних ідентичностей.

З іншого боку, крах ідентичності дійсно може означати смерть людини як суб'єкта, адже якщо прибрати всі ідентифікації, то залишиться лише ніщо, порожнеча, в якій індивід не зможе віднайти ніяких смислів, ніяких орієнтирів для власної дії. На цей момент звертає увагу П. Козловські, який пов'язує бездіяльність людини саме із знищенням однозначних культурних відповідей на запити індивіда щодо смислів та стратегій існування. В контексті різкого збільшення варіантів вибору до нескінченності людина просто не здатна обирати, а тому легко впадає в пасивність. Сучасний плюралізм виборів та ідентичностей хвибує також тим, що насправді пропонує людині псевдо-вибір, адже

АНТРОПОЛОГІЧНІ ШУКАННЯ

всі варіанти вибору не стосуються суттєвого, не вирішують щось для самості людини, а пропонують лише нові способи ідентичності і втечі від самого себе [3, с. 84, 89].

Як бачимо, знов і знов постає питання про самість людини і про можливість альтернативної форми ідентичності, відмінної і від модерної (жорсткої), і від постмодерної (плюралістичної). Ймовірно, альтернативою суб'єктивності як суми ідентифікацій постає інша форма суб'єктивності із менш жорсткою ідентичністю, ідентичністю мінливою, відповідною самому буттю. Водночас, очевидно, що самістю суб'єкта не є сума його ідентифікацій, а є сама свідомість як присутність, що здатна перебувати при бутті. Присутність виявляється первинною щодо будь-яких ідентичностей і в той же час здатна ідентифікувати себе саме як буття в світі. Уявлення про самість як певну ненаповненість, процесуальність і порожнечу, як відомо, вельми поширене в східній філософії, проте заперечення будь-яких ідентичностей в якості самості індивіда можна зустріти і в західних дослідженнях [13, с. 197], а отже, спроба помислити суб'єкта поза контекстом будь-яких ідентичностей представляється не такою вже абсурдною.

Так, для М. Гайдеггера буття собою означає якраз процес вчинення дії, а не звернення до набору певних рис особистості, хоч навіть глибинних відчуттів, здібностей чи талантів [14, с. 223–224]. В даному випадку, дія постає як дещо первинне щодо будь-яких ідентичностей, адже саме вчинок стверджує свободу людини і можливість обирати будь-які способи її існування. Повернення до самості передбачає не повернення до Я, а означає повернення до буття, до світу, оскільки людина сутнісно постає як буття-в-світі. Самість людини полягає не в переліку ідентичностей людини, а саме в дії, що відбувається в світі.

Французький мислитель Ален Турен веде мову про суб'єкта саме як про дівця і наполягає на тому, що сутнісною рисою суб'єкта постають не різноманітні ідентичності, а саме прагнення і здатність діяти, бо «суб'єкт є волінням індивіда діяти і здобувати визнання у якості дівця» [7, с. 90]. Ствердження суб'єкта як дівця можливе не через повне чи часткове самозаперечення і самовідчуження, а через звільнення й самореалізацію, оскільки дівцем є той,

хто здатен модифікувати самого себе і оточуючу дійсність. В суспільному житті потреба людини творити власне життя часто заміщується необхідністю виконувати суспільні ролі, функції та обов'язки, тобто, придушється людська самість, завдяки якій міг би бути витворений справжній діяльний суб'єкт. Відокремлення самості та суб'єкта породжує стосунки відчуження та призводить до прагнення здатись, впасти в бездіяльність і забутись у наркотиках чи повсякденних справах. Розщеплення Я віддаляє самість, сконструйовану суспільною комунікацією від діяльного Я, дійсного суб'єкта, що здатен творити себе лише у вільній дії, прислухаючись до власного досвіду і відмовляючись від ілюзій Я, усіх форм нарцисизму.

Діяльність суб'єкта як піклування про себе і про буття загалом протистоїть бездіяльності людини як нарцисизму та егоїзму. Цей момент особливо підкреслювався М. Фуко в контексті його зауваження щодо відсутності Я в концепті піклування про себе, адже йдеться саме про «себе» (le soi). В даному випадку важливе відмежування подібного розуміння діяльного суб'єкта як від діяльнісного підходу так і від класичної есенціалістської антропології, адже в концепті «піклування про себе» йдеться не про суб'єкт діяльності, а про суб'єкт-діяльність [12, с. 96].

Отже, ідентичність не можна розуміти як певний сталий концепт чи якусь сутнісну ознаку суб'єкта, тим більше, що саме поняття ідентичності на сьогодні чітко не визначене і постає вкрай розмитим [2, с. 61]. Криза концепту ідентичності актуалізує повернення філософської думки до вивчення таких феноменів як «Я» та «самість». Зокрема, В. Палагута зазначає, що Я постає в якості первинної інтегруючої інстанції на тлі різноманітних ідентичностей суб'єкта, що представляються заздалегідь виготовленими зразками та ролями для індивіда [5, с. 66].

Наукова новизна

В якості альтернативи як жорстким, так і плинним формам ідентичності постає така модель ідентичності суб'єкта (Я), що базується не на різноманітних ідентифікаціях, а ґрунтується на самості суб'єкта, витлумаченій як «присутність в світі». Як жорсткі, так і плюралістичні (плинні) форми ідентичності не можуть претендувати на репрезентацію самості індивіда,

АНТРОПОЛОГІЧНІ ШУКАННЯ

оскільки постають як крайнощі та штучні схематизації [1, с. 348]. Найбільш адекватна форма ідентичності постає в якості процесуальної ідентичності, що ґрунтована не на егоїзмові Я, а на комунікації із Іншим і зі світом, що засвідчують відмінність суб'єкта і тим самим дозволяють йому усвідомити самого себе.

Висновки

Показано, що уявлення про суб'єкта і його ідентичність сьогодні є вкрай розмитим і невідзначеним. Зокрема, можна простежити певну суперечність між тлумаченням суб'єкта в якості суми ідентичностей та ствердженням самості суб'єкта як первинного щодо будь-яких ідентичностей. В контексті такої суперечності було показано зв'язок ідентичності суб'єкта із його бездіяльністю. Остання розуміється в екзистенційному смислі як відчуження суб'єкта від власної самості та його самоідентифікація із ситуативними суспільними ролями, що призводить до викривлення дії в її істинному смислі як вчинку, спрямованого на своє власне буття. В якості чинників згаданої бездіяльності постають як жорсткі форми ідентичності суб'єкта, так і плюралістичні форми, що виступають перешкодою для дії в комунікативній, ментальній та практичній сферах.

Перспективним представляється більш детальний аналіз концепту «підкування про себе» в контексті проблеми людської бездіяльності, чому й можуть бути присвячені подальші дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Габибова, З. Актуальные вопросы экзистенции сквозь призму самоидентификации индивида / З. Габибова // Гілея : науковий вісник. Вип. 68. – С. 346–348.
2. Гнатенко, П. Идентичность: философский и психологический анализ / П. Гнатенко, В. Павленко. – К. : АРТ-ПРЕСС, 1999. – 446 с.
3. Козловски, П. Культура постмодерна: Общественно-культурные последствия технического развития / Петер Козловски ; пер. с нем. – М. : Республика, 1997. – 240 с.
4. Лакан, Ж. «Я» в теории Фрейда и в технике психоанализа (1954/55) / Жак Лакан; пер с фр. А. Черноглазова. – М. : Гнозис, Логос, 1999. – 520 с.
5. Палагута, В. І. Самоідентифікація соціального суб'єкта в дискурсивних просторах. Монографія. – Д. : Інновація, 2010. – 440 с.
6. Свендсен, Л. Філософія моди / Ларс Свендсен; пер. с норв. А. Шипунова. – М. : Прогресс-Традиція, 2007. – 256 с.
7. Турен, А. Повернення дівця / А. Турен; пер. з фр. – К. : Альтерпрес, 2003. – 320 с.
8. Фрейд, З. Влечения и их судьба / Зигмунд Фрейд. – М. : ЭКСМО-ПРЕСС, 1999. – 432 с.
9. Фуко, М. Археологія знання / Мішель Фуко; пер. з фр. В. Шовкун. – К. : Вид-во Соломії Павличко Основи, 2003. – 326 с.
10. Хабермас, Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие / Юрген Хабермас; пер. с нем. под ред. Д. В. Складнева. – СПб. : Наука, 2001. – 381 с.
11. Хайдеггер, М. Парменид / Мартин Хайдеггер; пер. с нем. А. П. Шурбелева. – СПб. : Владимир Даль, 2009. – 384 с.
12. Хоружий, С. С. Практики себя и духовные практики: две парадигмы неклассической антропологии / С. С. Хоружий / Фонарь Диогена. Проект синергийной антропологии в современном гуманитарном контексте; отв. ред. С. С. Хоружий. – М. : Прогресс-Традиция, 2010. – С. 74–39.
13. Giles, J. The No-Self theory: Hume, Buddhism, and Personal identity / James Giles // Philosophy East and West / University of Hawaii Press. – V. 43, N. 2. – April 1993. – P. 175–200. – Режим доступу: <http://ccbs.ntu.edu.tw/FULLTEXT/JR-PHIL/james1.ht>.
14. Guignon, Charles B. Authenticity, moral values, and psychotherapy / The Cambridge companion to Heidegger / [Edited by Charles B. Guignon]. – New York : Cambridge University Press, 1993. – P. 215–239.

АНТРОПОЛОГІЧНІ ШУКАННЯ

Д. Ю. СНИТЬКО^{1*}^{1*}Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна (г. Днепропетровск)**БЕЗДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ЧЕЛОВЕКА В КОНТЕКСТЕ ПРОБЛЕМЫ ИДЕНТИЧНОСТИ СУБЪЕКТА**

Цель. Анализ сущности постмодернистского понимания субъекта; выявление связи идентичности субъекта с феноменом человеческой бездеятельности; акцентирование экзистенциальных аспектов взаимосвязи идентичности субъекта и его бездеятельности; исследование альтернативы классическим (жестким) и постмодернистским (плюралистическим) концепциям идентичности субъекта. **Методология.** В основе научного исследования лежат контент-анализ литературы и системный анализ. **Научная новизна.** Установление связи феномена бездеятельности с идентичностью субъекта. **Выводы.** Показано, что представление о субъекте и его идентичности сегодня является крайне неопределенным и размытым. В частности, можно проследить определенную противоречивость между пониманием субъекта в качестве суммы идентификаций и утверждением самости субъекта как первичной по отношению к каким-либо идентичностям. В контексте данного противоречия автор демонстрирует связь идентичности субъекта с его бездеятельностью. Последняя понимается в экзистенциальном смысле как отчуждение субъекта от собственной самости и его самоидентификация с ситуативными социальными ролями, что приводит к искажению действия в истинном значении как поступка, направленного на свое собственное бытие. Весомым фактором упомянутой бездеятельности является именно идентичность субъекта, которая выступает помехой для действия в коммуникативной, ментальной и практической сферах. Поэтому, в качестве альтернативы как жестким, так и изменчивым идентичностям, предстает такая форма идентичности субъекта, которая базируется не на разнообразных идентификациях индивида с внешними объектами и основана на самости субъекта, понимаемой как «присутствие в мире».

Ключевые слова: субъект; идентичность; деятельность; бездеятельность; самоотчуждение; экзистенция; самость.

D. YU. SNITKO^{1*}^{1*}Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan (Dnipropetrovsk)**HUMAN INACTIVITY IN THE CONTEXT OF SUBJECT'S IDENTITY PROBLEM**

The subject of article is analyze of essence postmodern understanding of human; finding relationship with personal identity and inactivity; accentuation on existential aspects of this relation; to investigate the alternatives to classical and pluralistic conceptions of subject's identity. Scientific novelty of received results consists in a discovery of the relationship with human inactivity and personal identity. Results: the author has demonstrated that the conception of the subject and its identity in nowadays is very indeterminate. In particular, we can keep watching some contradiction between the interpretations of the subject as an amount of the identifications and statement as a basic ground of human his Self-being. In the context of this contradiction the author has demonstrate the relation with personal identity and human inactivity. Inactivity had understand how subject's self-alienation and his self-identification with situational social roles and functions. This self-alienation leading to the perversion of true agency (doing), that must be direct on the own being. Grave cause of human inactivity is personal identity, that obstructing communicative, mental and practical agency. Therefore, how the alternative of classical and pluralistic conceptions of identity is the special form of identity, that ground on the subject's Selfhood – being-in-world.

Keywords: subject; identity; activity; inactivity; self-alienation; existence; being-on-self.

АНТРОПОЛОГІЧНІ ШУКАННЯ

REFERENCES

1. Gabibova Z. Aktualnye voprosy ekzistentsii skvoz prizmu samoidentifikatsii individa. [Actual questions of existents in the context of individual self-identification]. *Ghileja: naukovyj visnyk* [Ghileja: scientific bulletin], 2013, issue 68, pp. 346–348.
2. Gnatenko P. *Identichnost: filosofskiy i psikhologicheskij analiz* / P. Gnatenko, V. Pavlenko [Identity: philosophical and psychological analyze]. Kiev, ART-PRESS Publ. 1999. 446 p.
3. Kozlovski P. *Kultura postmoderna: Obshchestvenno-kulturnye posledstviya tekhnicheskogo razvitiya* [Culture of postmodern: Social and cultural consequences of technical progress]. Moscow, Respublika Publ. 1997. 240 p.
4. Lakan J. «Ya» v teorii Freyda i v tekhnike psikhoanaliza (1954/55) [«Ego» in Freud's theory and in psychoanalytic practice]. Moscow, Gnozis, Logos Publ. 1999. 520 p.
5. Palaguta V. I. *Samoidentifikatsiya sotsialnogo subekta v diskursivnykh prostranstvakh. Monografiya* [The self-identification of social subject in discursive spaces. Monograph]. Dnipropetrovsk, Innovatsiya Publ. 2010. 440 p.
6. Svendsen L. *Filosofiya mody* [Philosophy of the fashion]. Moscow, Progress-TraditsiyaPubl. 2007. 256 p.
7. Turen A. *Povernennja dijevcja* [Return of the agent]. Kiev, Aljterpres Publ. 2003. 320 p.
8. Freyd Z. *Vlecheniya i ikh sudba* [The inclinations and its fate]. Moscow, EKSMO-PRESS Publ. 1999. 432 p.
9. Fuko M. *Arkheologhija znannja* [Archeology of the knowledge]. Kiev, Solomija Pavlychko's Osnovy Publ. 2003. 326 p.
10. Khabermas Yu. *Moralnoe soznanie i kommunikativnoe deystvie* [Moral conscience and communicative action]. Saint Petersburg, Nauka Publ. 2001. 381 p.
11. Khaydegger M. *Parmenid* [Parmenides]. Saint Petersburg, Vladimir Dal Publ. 2009. 384 p.
12. Khoruzhiy S. S. *Praktiki sebya i dukhovnye praktiki: dve paradigmy neklassicheskoy antropologii / Fonar Diogena. Proekt sinergiynoy antropologii v sovremennom gumanitarnom kontekste* [The practices of the self and spiritual practices: two paradigms of non-classical anthropology / The lantern of Diogenes. The project of synergetic anthropology in contemporary humanity context]. Moscow, Progress-Traditsiya Publ. 2010. p. 74-239.
13. Giles J. The No-Self theory: Hume, Buddhism, and Personal identity. *Philosophy East and West*. Volume 43, Number 2. April 1993. P. 175-200. University of Hawaii Press Publ. Available at: <http://ccbs.ntu.edu.tw/FULLTEXT/JR-PHIL/james1.ht>.
14. Guignon Charles B. Authenticity, moral values, and psychotherapy. *The Cambridge companion to Heidegger*. Edited by Charles B. Guignon. New York, Cambridge University Press Publ. 1993. p. 215–239.

Надійшла до редколегії 10.05.2013

Прийнята до друку 10.09.2013